

شماره آستان:	سمنان
شماره نشرگان:	شاهرود
شماره کتب:	۹۲/۰۴/۰۴
شماره آستان:	۲۰
شماره نشرگان:	نرجس طاشیجان
شماره نشرگان:	
شماره نشرگان:	

آستانه داخلی
مدارس حوزه‌های علمیه تهران
سطح دو
سال تحصیلی: ۹۲-۹۱
نیم‌سال دوم
مدرسه علمیه امام جعفر صادق (علیه السلام)
مهر مدرسه

موضوع آستان:	آشنایی با علوم بلاغی ۱
موضوع:	آشنایی با علوم بلاغی
کتاب:	آشنایی با علوم بلاغی
انتشارات:	
موضوع:	از ابتدای کتاب تا ابتدای باب ششم (وصل و فصل)
نام و نام خانوادگی:	پایه: چهارم بهمن
نام پدر:	زمان: ۹۰ دقیقه

۱- مثال زیر به کدامیک از مقاصد غیر اصلی خبر اشاره دارد؟ ۰/۵ نمره (ص ۴۸)

« انا تیرب الندی و ربُّ القوا فی و سَمَام العدا و غیظُ الحسور »

الف) اظهار تأسف و اندوه ب) استرحام ج) اظهار فخر و مباهات د) اظهار رثاء

۲- در مثال « مَنْ طابِت سریرتُه حُمِدَت سیرتُه » چرا مسندالیه حذف شده است؟ ۰/۵ نمره (ص ۹۷)

الف) حفظ قافیه ب) معین و روشن بودن مسندالیه ج) حفظ سجع د) عدم وجود فایده بر ذکر

۳- « سَأَطْلُبُ بعدُ الدار عنکم لتقربوا - و تسکبُ عینای الدموع لتجمدا » در این عبارت کدام یک از عیوب مخلّ به فصاحت در کلام

وجود دارد آن را در شعر توضیح دهید؟ ۲ نمره (ص ۲۴)

تعقید معنوی - در مصراع دوم کلمه ی « لتجمدا » که معنای حقیقی آن خشک و بی اشک بودن چشم است به سختی بر مفهوم شادی و سرور دلالت دارد و شنونده که غم و اندوه را از ریزش اشک به راحتی و سرعت در می یابد در دریافت سرور از جمود و خشکی دچار سرگردانی می شود.

۴- در بحث بلاغت علاوه بر امر مهم مخاطب شناسی چه مسأله ای اهمیت دارد؟ ۱ نمره (ص ۳۵)

ملکه بودن مهارت سخنوری در متکلم بلیغ حائز اهمیت است به طوری که بتواند به مجرد اراده ی هر نوع سخنی بی درنگ آن را بیان کند یعنی کلام بلیغ از درونش بجوشد نه این که برای ادای کلام بلیغ بکوشد.

۵- از موارد اخراج کلام برخلاف مقتضای ظاهر (فرض مخاطب منکر به منزله غیر منکر) را با مثال توضیح دهید؟ ۲ نمره (ص ۵۶)

این در صورتی است که همراه مخاطب قرائن و شواهدی وجود داشته باشد که اگر او در آن ها تأمل کند از انکار خویش باز می گردد. در این حالت کلام بدون تأکید عنوان می شود. مانند این که به منکر حقانیت اسلام گفته شود: الاسلامُ حقٌ

۶- نوع معانی مجازی امر را در موارد زیر مشخص کنید؟ ۲ نمره (ص ۶۸)

فقلنا لهم کونوا قِرَدَةً خاسئین تحقیر

و اذا حللتم فاصطادوا اباحه

اعملوا ما شئتم انه بما تعملون بصیر تهدید

و کلو مما رزقکم الله حلالاً طیباً امتنان

۷- چهار مورد از معانی ثانویه که در تقدیم مسندالیه وجود دارد نام ببرید؟ ۲ نمره (ص ۱۰۱)

ایجاد شوق برای شنیدن خبر - تعجیل در شادمانی یا اندوه - تخصیص یا تقویت - عموم نفی و نفی عموم. هرگاه مسندالیه یکی از الفاظ « مثل » و « غیر » باشد که به کنایه به کار رود.

۸- اهداف بلاغی از تعریف مسندالیه به اسم اشاره و اسم موصول را در موارد زیر بیان کنید؟ ۲ نمره (ص ۱۱۱ و ۱۱۳)

الف) مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ

برای تمیز کامل مسندالیه

ب) أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ

کوچک شمردن مسندالیه

ج) الَّذِي كَانَ مَعَنَا امْسِ مُسَافِرًا جَاءَ

گوینده غیر از صله چیزی در مورد مسندالیه نمی داند

د) إِنَّ الَّذِي سَمَكَ السَّمَاءَ بَنَى لَنَا بَيْتَكَ دَعَائِمُهُ اعْزَوْا اطْوِلْ

تعظیم و بزرگداشت مسندالیه

۹- در آیه « وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ » چه فایده ای در حذف مفعول به وجود دارد، آن را توضیح دهید؟ ۲ نمره (ص ۱۴۹)

عمومیت همراه با اختصار - در این آیه مفعول به که « جمیع عبادہ » بوده برای نشان دادن عمومیت حذف شده و اگر ذکر می شد افاده ی عموم می کرد ولی اختصار مورد نظر که مناسب مقتضای حال بود از دست می رفت.

۱۰- در آیه « وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى » چرا قید « مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ » بر فاعل مقدم شده است؟ ۲ نمره (ص ۱۵۷)

امر معنوی - این تقدم به منظور بیان کردن این معناست که آن مرد شتابان از دورترین نقطه شهر آمده است. در حالی که قید اگر پس از فاعل « رجل » می آمد این توهّم وجود داشت که « من اقصى المدينة » صفت برای « رجل » است و معنای کلام این گونه می شد: آن مرد که اهل دورترین نقطه شهر است شتابان آمد.

۱۱- قصر اضافی و حقیقی را تعریف کرده، برای هر یک مثال بزنید؟ ۲ نمره (ص ۱۶۷)

قصر اضافی اختصاص « مقصور » به « مقصور علیه » نسبت به چیز دیگری سنجیده می شود مانند « ما سعيداً الشاعر »

قصر حقیقی اختصاص « مقصور » به « مقصور علیه » واقعی بوده و نسبت به چیز خاص دیگری سنجیده نمی شود مانند « ما خالقُ الآلهة »

۱۲- در آیات زیر به منظور دسترسی به چه اهدافی مفعول به حذف شده است؟ ۲ نمره (ص ۱۵۳)

الف) يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ

اعتماد کردن بر قرینه

ب) فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ

تعمیم و اختصار

ج) لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى

توضیح پس از ابهام

د) فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى سِيذَكِّرْ مَنْ يَخْشَى

رعایت سجع

موفق باشید